

Uppdragshandling

Länsgemensam verksamhetsutveckling och samverkan mellan vårdgivare inom kommunernas elevhälsa och regionens hälso- och sjukvård

2023

Versionshistorik och ärendeprocess

Datum	Version	Utförare	Förändringsorsak
2023-06-08	0.1	Anna Lindelöf	Utkast
2023-08-23	0.2	Anna Lindelöf, Sandra Goll-Rasmussen & Karl Fors	Vidareutveckling av utkast
2023-08-24	0.3	Anna Lindelöf	Vidareutveckling av utkast

Datum	Ärendeprocess
2023-06-08	Uppdragshandling
2023-05-09	VästKom fick i uppdrag av SSVIT att ta fram en uppdragsbeskrivning som ska innefatta hela elevhälsan.
2022-10-25	Styrgruppen beslutar att: VästKom ges i uppdrag att tydliggöra förslaget för gemensamt utvecklingsarbete för elevhälsan och förankra förslaget med kommunerna, för vidare hantering med VGR (SITIV). Styrgruppens medskick är att förankring i snabb takt behöver ske med kommunerna och att ett eventuellt gemensamt utvecklingsarbete kring elevhälsan behöver kunna inkludera fler kommuner än de som varit aktiva i arbetet med Option 2, 14 st
2022-10-14	Utvärdering option 2 och förslag på fortsatt arbete för Elevhälsan Utvärdering beskriver genomfört arbete och förslag på fortsatt arbete för Elevhälsan, utifrån deltagande kommuners önskemål och behov.
2022-08-24	I samband med de juridiska processerna, under där option 2 tillsammans med Cerner avslutas påtalar avtalsansvariga (kommunchefer), att det är angeläget för kommunerna att det är angeläget att fortsätta arbete, men då utan aktören Cerner. Erfarenheter ska tillvaratas och förslag på att etablera nya samarbetsformer för behoven i option 2 och 3 ska tas fram. I dessa ska de 49 kommunerna bjudas in.
2020-10-28	Processledare för elevhälsan, FVM, får uppdrag att inventera vårdprocesser inom elevhälsans medicinska insats. Inventera beslutsstöd, vilka Regionala Medicinska Riktlinjer, RMR, som VGR har skrivit för patienterna inom elevhälsans medicinska del. I samarbete med Elevens hälsa i fokus, VGR, ta fram förslag på gemensamma enkätfrågor till vårdnadshavare, hälsouppgift, och till elever inför hälsosamtal. Lista begrepp som används inom EMI. Begrepp ska dokumenteras i begreppssystemet OLLI för Millennium.

Inledning

En hög patientsäkerhet är av yttersta vikt för att alla patienter inom hälso- och sjukvård, inte minst för patienter som är barn. Barn som patienter har medicinska insatser både från kommunernas hälso- och sjukvård i skolan, Elevhälsan, samt från regionens hälso- och sjukvård. För att kunna erbjuda ca 300 000 barn och ungdomar i kommunerna i Västra Götaland en sammanhållen och säker hälso- och sjukvård behöver kommuner och regionen arbeta mer tillsammans utifrån länsgemensamma standardiserade processer, rutiner och arbetssätt.

Inom ramen för kommunernas arbete med Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM), numer benämnt Program Millennium, deltog tidigare 14 kommuner i arbetet med elevhälsans arbete, Option 2. Den upphandlande lösningen med leverantören Cerner sades under 2022 upp och en [utvärdering av Option 2](#) gjordes. I utvärderingen framkom behov och önskan från kommunerna om fortsatt stöd i området. De kommuner som hitintills hade medverkat i förberedelser för att standardisera Elevhälsans medicinska insats (EMI) och vårdprocesser under 2 års tid var nöjda och ville fortsätta arbeta tillsammans samt säkra förutsättningar för den design och införandet som är inom Millennium Option 1. Det fanns även en önskan från fler kommuner att ansluta till det pågående standardiseringsarbetet (avser ej systeminförande).

På uppdrag av Strategiska styrgruppen för verksamhetsutveckling med stöd av IT (SSVIT) har VästKom ställt frågan till samtliga kommuner i länet om de vill delta i "Länsgemensam verksamhetsutveckling och samverkan mellan vårdgivare inom kommunernas elevhälsa och regionens hälso- och sjukvård".

Inför ställningstagandet har samtliga 49 kommuner fått den information som nu detaljerats i denna uppdragshandling. Informationen har publicerats på VästKoms hemsida och dialog har förts med kommunerna genom cirka ett 40-tal teammöten.

Information om arbetet har presenterats för kommunerna som efter det tagit ställning och väntar nu på att få delta i arbetet.

Bakgrund

Den som bedriver hälso- och sjukvård inom elevhälsan är vårdgivare. Elevhälsans hälso- och sjukvårdsinsatser omfattas därmed av de bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagstiftningen som gäller vårdgivare. I dagsläget har kommuner och skolor olika rutiner och arbetssätt inom elevhälsans hälso- och sjukvårdsområden. Detta gör att barn ges olika medicinska bedömningar och att vårdövergångarna är olika beroende på var de bor och vilken skola de tillhör. Det här riskerar olika medicinska bedömningar i samband med flytt inom, men framför allt mellan, kommuner och skolor.

Även inom Västra Götalandsregionens (VGR) hälso- och sjukvård arbetas det på olika sätt med medicinska rutiner, processer, och arbetssätt. Ett arbete som genomförs är att standardisera både inom ramen för Program Millennium samt inom ramen för andra uppdrag och projekt, bland annat *Barnuppdraget*. Syftet är att frångå de idag olika medicinska bedömningsgrunder och rutiner som delges kommunerna att förhålla sig till, bland annat för de barn som remitteras för vidare utredning från elevhälsans legitimerade, enligt HSL, till regionen. Exempel på verksamheter som berörs idag är:

ögonmottagning, hörselmottagning, tillväxtmottagning, BUP och Barnklinik. Elevhälsans medicinska insats (EMI) i skolan tar över vårdgivaransvaret från regionen när barnet börjar i förskoleklass och EMI fortsätter därmed vårdgivaruppdraget med förebyggande arbete och hälso- och sjukvårdsinsatser. Vid medicinsk bedömning remitteras barnet (patienten) till regionens hälso- och sjukvård för vidare bedömning enligt [Hälso- och sjukvårdslag \(2017:30\)](#) 2 kap¹.

Utöver det saknas även samverkan mellan länets kommuners elevhälsa och regionens olika vårdverksamheter. När rutiner och arbetssätt inte är sammanhållna mellan vårdgivarna och elevhälsans olika delar medför det risker för medicinska konsekvenser för barn och unga, och berörda vårdgivare såsom regionens hälso- och sjukvård och skolhuvudmän.

Verksamheterna inom Elevhälsan och för barn inom regionens hälso- och sjukvård är ålagda att följa [Socialstyrelsen föreskrift SOSFS 2011:9](#). För att lyckas med det behövs förutsättningar för samarbete mellan samtliga vårdgivare där tydliga och synliga relationer och ett gemensamt utvecklingsarbete kring standardisering kan bidra till höjd kvalitet, färre missförstånd och färre parallella utvecklingsarbeten. Dessutom bidrar det till att frågor som rör förändrade arbetssätt och processer blir omhändertagna i linjen för att samordna en sammanhållen hälso- och sjukvård mellan elevhälsan i kommunerna och regionens hälso- och sjukvård samt regionens förebyggande insatser. Idag saknas detta gemensamma utvecklingsarbete och samordning.

Ett omfattande förändringsarbete pågår sedan 2020 tillsammans med regionen för att standardisera processer för det kommande IT-systemet Millennium samt angränsande vårdprocesser utanför detta IT-systemet. Införandet av Millennium innebär förändrade arbetssätt och förutsättningar där standarder ska tas fram länsgemensamt². Det innebär ett gemensamt arbetssätt för alla kommunerna tillika regionens hälso- och sjukvård.

Processer, rutiner och arbetssätt mellan VGR och kommunerna behöver därmed samordnas, förankras och etableras. Ett exempel är den så kallade *harmoniseringen av kliniska dokument* som startar under augusti 2023 och ska vara klart november 2024.

Standardisering skapar en mer likvärdig hälso- och sjukvård för alla barn och ungdomar tillika patienter inom elevhälsan inom kommunerna, mellan kommunerna och tillsammans med regionens hälso- och sjukvård samt förebyggande verksamheter.

I dialog med kommunerna framkommer ett behov av stöd i kommunernas eget utvecklingsarbete samt att kommunerna behöver och vill ha en gemensam röst i relation till bland annat regionens hälso- och sjukvård. Det är särskilt tydligt att det verksamhetsutvecklingsarbete som drivs inom program Millennium kommer påverka samtliga kommuner i länet.

¹ Definitioner

1 § Med hälso- och sjukvård avses i denna lag

1. åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador, Särskilda skyldigheter i fråga om barn

6 § När hälso- och sjukvård ges till barn ska barnets bästa särskilt beaktas.

² Med länsgemensamt menas alla kommuner och regionens hälso- och sjukvård.

Mål för Program Millenium är att:

- Utforma gemensamma processer och arbetssätt
- Enas om hur Millenium ska användas i olika verksamheter
- Resultatet i Millenium blir allas version

Det finns med andra ord genom detta uppdrag möjlighet att vara kravställande och proaktiv gentemot regionens hälso-och sjukvård avseende elevhälsans krav och behov.

Syfte

Syftet med uppdraget "Länsgemensam verksamhetsutveckling och samverkan mellan vårdgivare i gemensamma vårdprocesser för barn och unga inom elevhälsan" är att standardisera vårdprocesser mellan kommunala och regionala vårdgivare för barn och unga inom elevhälsan samt skapa förutsättningar för vårdgivarna att uppfylla Socialstyrelsen föreskrift SOSFS 2011:9.

Mål

Övergripande mål

Likvärdig och patientsäker hälso-och sjukvård för alla barn och unga i Västra Götalands län inom kommunernas hälso- och sjukvård i skolan, Elevhälsan och regionens hälso-och sjukvård.

Delmål som pågår och ska vara uppfyllda till januari 2025

Stödja kommunerna i de förändrade arbetssätt och processer som införandet av Millennium innebär

- Etablera länsgemensam samverkan mellan alla vårdgivarna
- Standardisera vårdprocesser mellan vårdgivare
- Harmonisera dokument mellan vårdgivare
- Stödja införande och förvaltning av Millennium
- Standardisera utvalda delar i journalsystemen mellan kommunerna
- Ta fram länsgemensamma rutiner, gemensam design eller tekniska specifikationer
- Bidra till förankring och acceptans genom samsyn som beslutas hos varje vårdgivare
- Bidra till möjligheter för informationsutbyte och tillgång till nätverk

Effektmål

Ökad patientsäkerhet och likvärdig vård genom:

- Ökad följsamhet till SOSFS 2011:9 (identifiera Standardiserade vårdprocesser mellan vårdgivare)

- Ökat stöd till samtliga kommuners standardiseringsarbete inom elevhälsans hälso- och sjukvård.
- Kvalitetsdriven verksamhetsutveckling mellan vårdgivarna elevhälsan i kommunerna och regionens hälso- och sjukvård.
- Förbättrad delaktighet och påverkan för kommunerna.

Avgränsning

Uppdraget inkluderar inte:

- Elevhälsans arbete som inte innebär vårdprocess t.ex. ett åtgärdsprogram
- Vårdgivare från fristående skolor
- Upphandling av journalsystem

Finansiering

Kommunerna deltar i arbetet genom sin egen personals tid, i enlighet med den kvalitet man vill uppnå. Egna Kostnader tas inom egen ram. Centralt stöd hanteras inom ordinarie budget.

Uppdragets omfattning

Arbetet har pågått från 2020–09.

Genom denna uppdragshandling utökas arbetet med de kommuner som tackat Ja till erbjudandet. Uppdraget utvärderas jan 2025. (Efter första etappen implementeringen av Millennium)

Organisation

Uppdraget delas in i tre länsgemensamma ledningsråd för Elevhälsan, utifrån vårdprocesser och lagstiftning:

1. *Elevhälsans medicinska insats* - Vårdgivaruppdrag
2. *Övriga HSL-professioner inom elevhälsan* - Delvis vårdgivaruppdrag
3. *Elevhälsan, stödjande* - Samordningsuppdrag med vården

De tre länsgemensamma ledningsråden bestämmer tillsammans innehåll och omfattning av arbetet. Kommunerna tillsätter representanter i samtliga ledningsråd. Det centrala stödet leder och ansvar för arbetet. Först tillsätts ledningsrådet för (1) Elevhälsans medicinska insats (EMI) därefter (2) Ledningsrådet för övriga HSL-professioner inom Elevhälsan och slutligen (3) Ledningsrådet för Elevhälsan, stödjande. Arbetet präglas av konsensus, öppenhet, frivillighet och styrs utifrån identifierade vårdprocesser eller samordning.

Fokus för ledningsrådets arbete ska vara att stärka kommunerna i samverkan mellan vårdgivarna. Arbetet ska ha en särskild koppling till Millennium samt standardiserade vårdprocesser inom Elevhälsan och dess vårdprocesser. Behoven kan till exempel inkomma från program Millennium, representanter i ledningsråd.

Representanter och kompetenser i ledningsråden

VästKom ansvarar för att tillsätta central resurs. Denne ansvarar för en kontinuerlig kontakt med program Millennium samt övriga uppdrag i relation till särskilt Västra Götalandsregionens arbete med elevhälsan (ex samordningsråden och Barnuppdraget). Tillsammans med kommunerna identifieras nya områden som hanteras mellan vårdgivarna (med eller utan koppling till det framtida systemet Millennium).

Ledningsråden ska arbeta i en kollegial anda där samtliga representanter ansvarar för att lyfta in och hantera frågor i syfte att skapa samsyn. Kommunerna ges möjlighet att använda resultatet och arbeta på lokal nivå. Arbets sättet skapar ekonomisk effektivitet genom att arbetet genomförs gemensamt och inte var för sig.

Elevhälsans läns gemensamma arbete och ledningsrådets förmåga att förvalta det fortsatta arbetet förutsätter att deltagarna har hög legitimitet och tydligt mandat ibland kommunerna och VGR. I ledningsråden skapas samsyn. Varje enskild kommun fattar eget beslut. Detta förutsätter att deltagarna har en tydlig roll på hemmaplan för att kunna förankra rådets arbete direkt till verksamheten

Det är öppet för alla kommuner i länet att delta i arbetet och vi uppmuntrar ett så brett deltagande som möjligt för bästa effekt. Arbetet leds genom central resurs som ansvarar för ledning och administration. Representanter i ledningsrådet bidrar med sin kunskap och engagemang och det behövs därmed säkerställas att följande kompetenser finns hos kommunernas utsedda företrädare:
Medicinskt ledningsansvariga för EMI eller Verksamhetschefer HSL med legitimation. Det kommer även behövas följande kompetenser i viss omfattning:

- *Psykologiskt ledningsansvarig*
- *Logopediskt ledningsansvarig*
- *Vid behov rektor och specialpedagog*

Arbetsformer

Ledningsrådets möten

För att underlätta delaktighet och ekonomisk vinst i tid och förflyttning inom länet erbjuds alltid möjligheten att delta via teamsmöten. Elevhälsans läns gemensamma ledningsråd träffas digitalt (i dagsläget varje måndag mellan kl 13.00-16.00). Under ett kalenderår kommer det genomföras fysiska möten, max 2 gånger/år.

Förslag till agendan arbetas fram av den centrala resursen och fastställs av mötet och mötesordförande.

Ledningsrådets ordförande utses halvårsvis. Det centrala stödet ansvarar för att minnesanteckningar skrivs.

Ledningsråd använder sig av en gemensam digital yta som idag tillhandahålls av VästKom. Detta är den primära kommunikationskanalen för ledningsråden. Varje enskild kommundeltagare ansvarar själv för lokal förankring och det arbetet som varje kommun behöver genomföra.

Ledningsrådets resultat delges på hemsida där andra vårdgivare (exempelvis fristående skolor) kan ta del av arbetet.

Arbetsgång

1. *identifierad vårdprocess*
2. *inventering från vårdgivarna*
3. *beslut att starta ny vårdprocess*
4. *utkast*
5. *revidering av förslag*
6. *samsyn, (slutomröstning,)*
7. *sammanställning och förankring till/hos vårdgivarna*
8. *fastställande och publicering*
9. *beslut och genomförande ansvarar varje vårdgivare för genom MLA direkt till verksamheterna*

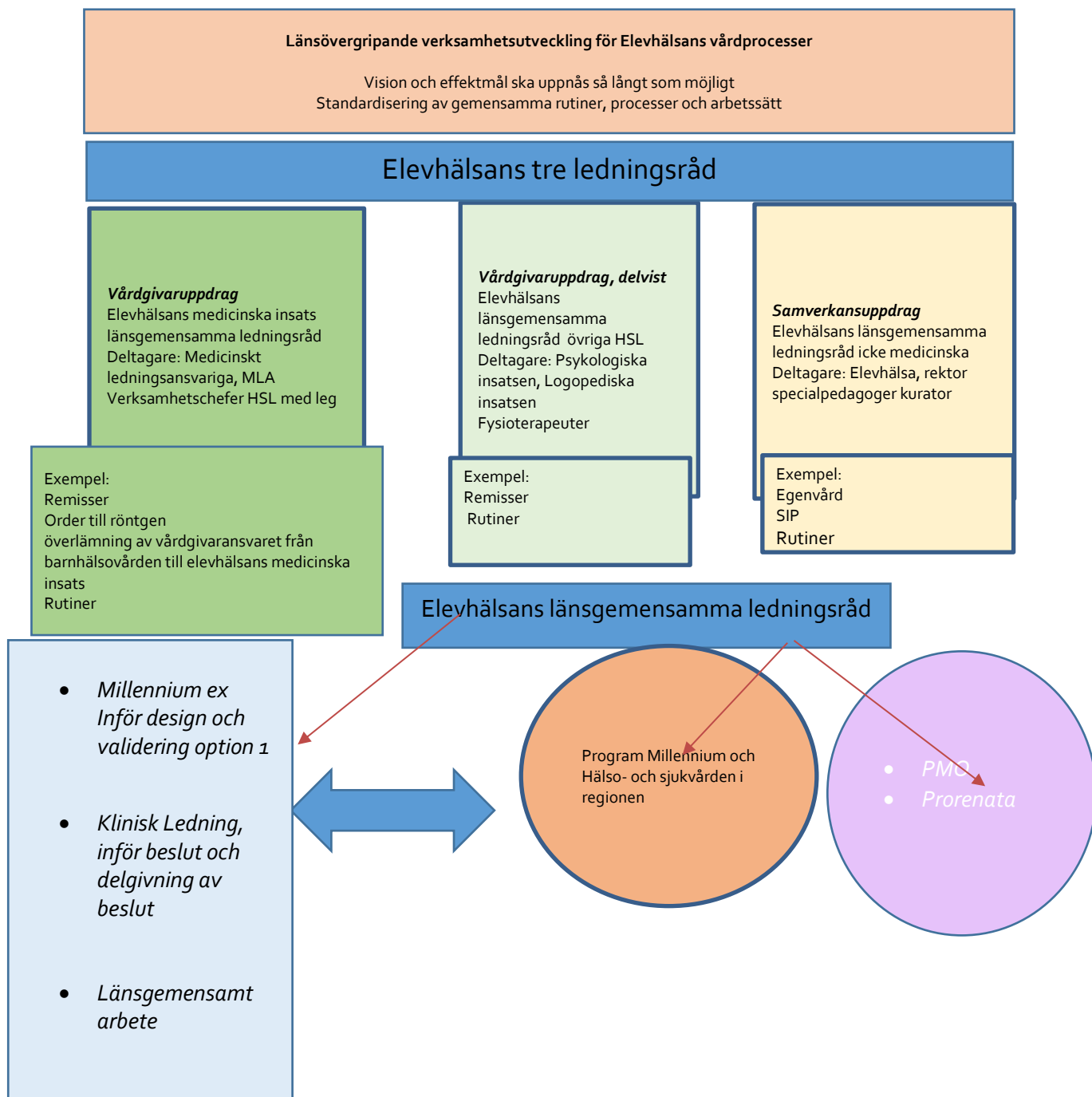
Resursbehvsplan (uppdragsteam)

Roll	Kompetens	Omfattning
Central resurs för projektledning av uppdraget (samordning, administration och kommunikation)	Projektledning, Medicinsk kompetens, EMI	160%
Representanter från varje kommun i ledningsråden	Medicinsk kompetens, relevanta ansvarsroller	10%
Jurist	HSL-lagstiftning, skollag	Vid behov

Bilagor:

Kompletterande länkar

- *Analysen från aug och nov*
- *Utvärdering av arbetet med Option 2, journalsystem för elevhälsan FVM. Förslag på fortsatt arbete för Elevhälsan.*
- [Erbjudande att delta i Läns gemensam verksamhetsutveckling och samverkan mellan vårdgivare inom kommunernas elevhälsa](#)
- [Barnkonversionen lag](#)
- [Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga. SOU 2021:34](#)
- [Vårdpodden: samverkan på nytt sätt för barn och ungas hälsa - Vårdskiftet \(vgregion.se\)](#)

Bilaga:
Bild Uppdrag Länsövergripande verksamhetsutveckling för Elevhälsa

Inte göra mera arbete – bara mera tillsammans! Kommunerna och regionens hälso-och sjukvård

